

आदित्यहृदयम् Ādityahr̥dayam

वाल्मीकेः रामायणे युद्धकाण्डे १०७ सर्गः) (vālmikeḥḥ rāmāyaṇe yuddhakāṇḍe 107 sargaḥ
Rāmulu Gajavāḍa Saṁskṛtam Teacher

ततो युद्धपरिश्रान्तं समरे चिन्तया स्थितम् ।

रावणं चाग्रतो दृष्ट्वा युद्धाय समुपस्थितम् ॥ १

tato yuddhapariśrāntaṁ samare cintayā sthitam |
rāvaṇaṁ cāgrato dr̥ṣṭvā yuddhāya samupasthitam || 1

दैवतैश्च समागम्य द्रष्टुमभ्यागतो रणम् ।

उपागम्याब्रवीद्राम-मगस्त्यो भगवान् ऋषिः ॥ २

daiyataiśca samāgamy draṣṭumabhyāgato raṇam |
upāgamyābravīd rāmamagastyo bhagavān ṛṣiḥ || 2

राम राम महाबाहो शृणु गुह्यं सनातनम् ।

येन सर्वानरीन् वत्स समरे विजयिष्यसि ॥ ३

rāma rāma mahābāho śruṇu guhyaṁ sanātanam |
yena sarvānarīnvaṭsa samare vijayiṣyasi || 3

आदित्यहृदयं पुण्यं सर्वशत्रु-विनाशनम् ।

जयावहं जपेन्नित्य-मक्षय्यं परमं शिवम् ॥ ४

ādityahr̥dayaṁ puṇyaṁ sarvaśatru-vināśanam |
jayāvahaṁ japennitya-makṣayyaṁ paramaṁ śivam || 4

सर्वमङ्गल-माङ्गल्यं सर्वपापप्रणाशनम् ।

चिन्ताशोक-प्रशमन-मायुर्वर्धन-मुत्तमम् ॥ ५

sarvamaṅgala-māṅgalyaṁ sarvapāpaprāṇāśanam |
cintāśoka-praśamanam-āyuroardhana-muttamam || 5

रश्मिमन्तं समुद्यन्तं देवासुर-नमस्कृतम् ।

पूजयस्व विवस्वन्तं भास्करं भुवनेश्वरम् ॥ ६

*raśmimantaṁ samudyantaṁ devāsura-namaskṛtam |
pūjayasva vivasvantaṁ bhāskaraṁ bhuvaneśvaram || 6*

सर्वदेवात्मको ह्येष तेजस्वी रश्मि-भावनः ।

एष देवासुरगणान् लोकान् पाति गभस्तिभिः ॥ ७

*sarvadevātmako hyeṣa tejasvī raśmi-bhāvanaḥ |
eṣa devāsura-gaṇān lokān pāti gabhastibhiḥ || 7*

एष ब्रह्मा च विष्णुश्च शिवः स्कन्दः प्रजापतिः ।

महेन्द्रो धनदः कालो यमः सोमो ह्यपांपतिः ॥ ८

*eṣa brahmā ca viṣṇuśca śivaḥ skandaḥ prajāpatiḥ |
mahendro dhanadaḥ kālo yamaḥ somo hyapāmpatiḥ || 8*

पितरो वसवः साध्या ह्यश्विनौ मरुतो मनुः ।

वायु-वीहिः प्रजाप्राण ऋतु कर्ता प्रभाकरः ॥ ९

*pitaro vasavaḥ sādhyā hyaśvinau maruto manuḥ |
vāyu-roahniḥ prajāprāṇa ṛtu kartā prabhākaraḥ || 9*

आदित्यः सविता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान् ।

सुवर्णसदृशो भानु-हिरण्यरेता दिवाकरः ॥ १०

*ādityaḥ savitā sūryaḥ khagaḥ pūṣā gabhastimān |
suvanṇasadṛśo bhānu-hiraṇyaretā divākaraḥ || 10*

हरिदश्वः सहस्रार्चिः सप्तसप्ति-मरीचिमान् ।

तिमिरोन्मथनः शम्भुस्त्वष्टा मार्ताण्ड अंशुमान् ॥ ११

*haridaśvaḥ sahasrārciḥ saptasapti-marīcimān |
timironmathanaḥ śambhustvaṣṭā mārtaṇḍa aṁśumān ||*

हिरण्यगर्भः शिशिरस्तपनो भास्करो रविः ।

अग्निगर्भोऽदितेः पुत्रः शंखः शिशिरनाशानः ॥ १२

*hiranyagarbhaḥ śísirastapano bhāskaro raviḥ ।
agnigarbho'diteḥ putraḥ śaṅkhaḥ śísiranāśānaḥ ॥ 12*

व्योमनाथस्तमोभेदी ऋग्यजुस्सामपारगः ।

घनवृष्टिरपां मित्रो विन्ध्यवीथीप्लवङ्गमः ॥ १३

*vyomanāthastamobhedī ṛgyajussāmapāraḡaḥ ।
ghanavṛṣṭirapāṁ mitro vindhyavīthīplavaṅgamaḥ 13*

आतपी मण्डली मृत्युः पिङ्गलः सर्वतापनः ।

कविर्विश्वो महातेजाः रक्तः सर्वभवोद्भवः ॥ १४

*ātapī maṅḡalī mṛtyuaḥ piṅgalaḥ sarvatāpanaḥ ।
kavirviśvo mahātejāḥ raktaḥ sarvabhavodbhavaḥ ॥ 14*

नक्षत्रग्रहताराणा-मधिपो विश्वभावनः ।

तेजसामपि तेजस्वी द्वादशात्मन्नमोऽस्तु ते ॥ १५

*nakṣatragrahatārāṇā-madhipo viśvabhāvanaḥ ।
tejasāmapī tejasvī dvādaśātmannamo'stu te 15*

नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमायाद्रये नमः ।

ज्योतिर्गणानां पतये दिनाधिपतये नमः ॥ १६

*namaḥ pūrvāya giraye paścimāyādraye namaḥ ।
jyotirgaṇānāṁ pataye dināधिpataye namaḥ ॥ 16*

जयाय जयभद्राय हर्यश्वाय नमो नमः ।

नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः ॥ १७

*jayāya jayabhadrāya haryaśvāya namo namaḥ ।
namo namaḥ sahasrāṁśo ādityāya namo namaḥ ॥ 17*

नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः ।

नमः पद्मप्रबोधाय मार्तण्डाय नमो नमः ॥ १८

nama ugrāya vīrāya sārāṅgāya namo namaḥ |

namaḥ padmaprabodhāya mārtaṅḍāya namo namaḥ || 18

ब्रह्मेशानाऽच्युतेशाय सूर्याऽदित्यवर्चसे ।

भास्वते सर्वभक्षाय रौद्राय वपुषे नमः ॥ १९

brahmeśānā 'cyuteśāya sūryā'dityavarcase |

bhāsvate sarvabhakṣāya raudrāya vapuṣe namaḥ || 19

तमोघ्नाय हिमघ्नाय शत्रुघ्नायामितात्मने ।

कृतघ्नघ्नाय देवाय ज्योतिषां पतये नमः ॥ २०

tamoghñāya himaghñāya śatrughñāyāmitātmane |

kṛtaghnaghñāya devāya jyotiṣāṃ pataye namaḥ || 20

तप्तचामीकराभाय वह्नये विश्वकर्मणे ।

नमस्तमोऽभिनिघ्नाय रुचये लोकसाक्षिणे ॥ २१

taptacāmīkarābhāya vahnaye viśvakarmane |

namastamo'bhiniḡhñāya rucaye lokasākṣiṇe || 21

नाशयत्येष वै भूतं तदेव सृजति प्रभुः ।

पायत्येष तपत्येष वर्षत्येष गभस्तिभिः ॥ २२

nāśayatyeṣa vai bhūtaṃ tadeva sṛjati prabhuḥ |

pāyatyeṣa tapatyēṣa varṣatyēṣa gabhastibhiḥ || 22

एष सुप्तेषु जागर्ति भूतेषु परिनिष्ठितः ।

एष एवाग्निहोत्रं च फलं चैवाग्निहोत्रिणाम् ॥ २३

eṣa supteṣu jāgarti bhūteṣu pariniṣṭhitaḥ

eṣa evāḡnihotraṃ ca phalaṃ caivāḡnihotriṇām || 23

वेदाश्च क्रतवश्चैव क्रतूनां फलमेव च ।

यानि कृत्यानि लोकेषु सर्व एष रविः प्रभुः ॥ २४

*vedāśca kratavaścaiva kratūnāṃphalameva ca |
yāni kṛtyāni lokeṣu sarva eṣa raviḥ prabhuḥ || 24*

एन-मापत्सु कृच्छ्रेषु कान्तारेषु भयेषु च ।

कीर्तयन् पुरुषः कश्चिन्नावसीदति राघव ॥ २५

*ena-māpatsu kṛcchreṣu kāntāreṣu bhayeṣu ca |
kīrtayan puruṣaḥ kaścinnāvasīdati rāghava || 25*

पूजयस्वैन-मेकाग्रे देवदेवं जगत्पतिम्

एतत् त्रिगुणितं जप्त्वा युद्धेषु विजयिष्यसि ॥ २६

*pūjayasvaina-mekāgre devadevaṃ jagatpatim
etat triguṇitam japtvā yuddheṣu vijayiṣyasi || 26*

अस्मिन् क्षणे महाबाहो रावणं त्वं वधिष्यसि ।

एवमुक्त्वा तदाऽगस्त्यो जगाम च यथागतम् ॥ २७

*asmin kṣaṇe mahābāho rāvaṇaṃ tvaṃ vadhiṣyasi |
evamuktvā tadā'gastyo jagāma ca yathāgatam || 27*

एतच्छ्रुत्वा महातेजा नष्टशोकोऽभवत्तदा ।

धारयामास सुप्रीतो राघवः प्रयतात्मवान् ॥ २८

*etacchrutvā mahātejā naṣṭaśoko 'bhavattadā |
dhārayāmāsa supṛīto rāghavaḥ prayatātmavān 28*

आदित्यं प्रेक्ष्य जप्त्वा तु परं हर्षमवाप्तवान् ।

त्रिराचम्य शुचिर्भूत्वा धनुरादाय वीर्यवान् ॥ २९

*ādityaṃ prekṣya japtvā tu paraṃ harṣamavāptavān |
trirācamya śucirbhūtvā dhanurādāya vīryavān || 29*

रावणं प्रेक्ष्य हृष्टात्मा युद्धाय समुपागमत्

सर्वयत्नेन महता वधे तस्य धृतोऽभवत् ॥ ३०

*rāvaṇaṃ prekṣya hrṣṭātmā yuddhāya samupāgamat
sarvayatnena mahatā vadhe tasya dhṛto 'bhavat || 30*

अथ रविरवद-न्नरीक्ष्य रामं
मुदितमनाः परमं प्रहृष्यमाणः ।
निशिचरपति-संक्षयं विदित्वा
सुरगण-मध्यगतो वचस्त्वरेति ॥ ३१

*atha ravi-ravadat- nirīkṣya rāmaṁ
muditamanāḥ paramaṁ prahr̥ṣyamāṇaḥ
niśicarapati-sankṣayaṁ veditvā
suragaṇa-madhyagato vacastvareti ॥ 31*